St. 284 Poštnina plačana v gotovini (Conto corrente con la posta) 30. novembra 1923. Posamezna številka 20 cent. Letnik XLVII

(Izhaja, izvzemši ponedeljek, vsak dan zjutraj, ... ulica ... Antonija št. 20, I. nadstropje. Dopisi naj se ... uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne ... nazaj in odgovorni urednik Anton Gerbec. — Lastnik tiskarne ... tarne Edinost. Naročnina znaša za mesec: L 7.—, 3 mesece L 1... 2.— in celo leto L 60.—. Za inozemstvo mesečno 4 lire več. — ...ništva in uprave št. 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 40 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L 1.—, oglasi denarnih zavodov mm po L 2. — Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L 2. — Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega štev. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

„Odtujevanje čutstev"

«Popolo Veneto» z dne 22. novembra, glasilo popolarske stranke, piše dobesedno:

«V nemškem delu tridentinske Benečije je veliko razburjenje radi nove določbe, ki tudi v povsem nemških krajih ustanavlja italijansko šolo kot obvezno. Ta naredba je res čudna, kajti — da govorimo resnico — tudi Avstrija ni narinjala italijanskim krajem nemške šole. Ne vemo, ali se ta korak italijanske šolske oblasti izvede z vso strogostjo. To pa je gotovo, da mora taka določba izzvati veliko zmešnjavo v glavah otrok prvih razredov. Ne moremo si predstavljati, kako naj se ti otroci, ne da bi poznali niti besede italijanski, edino le v šoli uče italijanski, dočim govorijo doma, v cerkvi in povsod le nemški?!

«Mi sodimo, da ta poizkus pripomore do tega, **da se nam čustva Nemcev popolnoma odtujijo**, četudi so se le priselili, a so pa gotovo že stoletja naseljeni v Zgornjem Poadižju. Razen tega so cele doline, n. pr. Pusterska, kjer pred vojno sploh ni bilo italijanskega življa in ga ni bilo tudi poprej nikdar.

Kaka bo posledica vsemu temu? Govorila bo bodočnost, ali je bila to primerna pot do poitalijančenja Nemcev. Mi ne verujemo.»

* * *

Ta izvajanja italijanskega lista se izogibljejo vsake politične ekskurzije. Strogo stvarna so. Nič ne govorijo — dasi bi bilo zelo vabljivo in je za nas neizogibno — o političnih posledicah, ki bi se utegnile uveljaviti v valovanju političnih dogodkov v Evropi, posebno pa v razmerju med italijanskim in nemškim svetom.

Le rahlo namiguje «Popolo Veneto» na take možnosti, ko pravi, da bi moglo to besnenje proti šoli narodnih manjšin popolnoma odtujiti Italijanom čustva poadiških Nemcev in preko teh — to dostavljamo mi — sedemdesetmilijonskega visokokulturnega in v narodnem pogledu skrajno občutljivega naroda. Ta narod preživlja sicer danes težke dneve velike nesreče, ki mu ne dovoljuje za sedaj, da bi svoja čustva uveljavljal tudi preko svojih mej. Ali narodi morejo doživeti čase ponižanja in obnemoglosti, potem pa se zopet dvigajo in reagirajo krepko na vse, kar jih žali v njihovem čustvovanju.

Narodi, ki imajo voljo za življenje, ne umirajo. Posebno pa ne taki, kakršen je nemški: s tolikimi energijami, s toliko številčno, gospodarsko in umstveno silo. Izvajanja avstrijskega kancelarja v narodnem svetu z ozirom na protest tirolskega deželnega zbora proti manjšinski politiki Italije v nemškem Poadižju so bila sicer prikrojena z diplomatično previdnostjo. Razumljivo je to, ker bolnik ne more otepati z rokami in groziti s stisnjeno pestjo. Vendar je zvenelo iz njih globoko sočutje s soplemenjaki, ki so mu vsi drugi govorniki — posebno tudi socijalistični — dajali krepkejšega izraza. Razprava o programatični izjavi avstrijske vlade, oziroma odzivi na izvajanja kancelarja o omenjenem protestu, so pokazala popolno soglasje vseh skupin v zbornici in s tem vseh strank političnega življenja v avstrijski republiki. Tako smemo govoriti o skupnem, zložnem protestu Nemcev v Avstriji proti raznarodovalni politiki na škodo Nemcev v Poadižju, kajti nikakega dvoma ni, da besede sočutja s soplemenjaki in protesta proti sistemu, ki se izvaja proti njim, odmevajo živo v duši vsakega Nemca.

«Popolo Veneto» je napisal resno svarilo — ki naj bi ga italijanski narod, predvsem pa njegovi oblastniki, ne prezirali — ko pravi, da more taka manjšinska politika popolnoma odtujiti Italijanom čustva poadiških Nemcev. To svarilo smo mi že gori spopolnili, rekši, da tudi Nemcev onkraj mej države! Ali si moramo res misliti, da bi bili oblastniki v naši državi res tako slepi in zakrknjeni, da ne bi razumeli, koliko škode more — če ne v bližnji pa v daljnji bodočnosti — donesti Italiji tako čustveno odtujenje med italijanskim in nemškim svetom?! To velja seveda v polni meri tudi z ozirom na velike koristi, ki jih mora in jih bo morala Italija v bodočnosti še v večji meri čuvati v svojem razmerju do vzhoda, do Srednje Evrope in slovanskega sveta.

Usodno bi bilo, če bi odločilni krogi v naši državi hoteli prezirati dejstvo, da je tudi Jugoslavija nacijonalna država z narodom, ki ga je ujedinila nacijonalna ideja, ki zato tudi živo sočustvuje s svojimi soplemenjaki, priključenimi k drugorodni državi. Oblastniki v naši državi naj bi ne zatiskali očesa pred dejstvom, da tudi glede jugoslovenskega sveta veljajo besede v listu «Popolo Veneto»: da politika nasilnega raznarodovanja v Julijski Krajini dovaja do odtujevanja čustev! Ne z istimi besedami, pač pa stvarno so — kakor smo ugotovili v tem listu — isto izpregovorili na naslov italijanske javnosti in italijanskih državnikov: **naj si z nepremišljeno in za vse svobodoljubne narode Evrope najbolj odijozno manjšinsko politiko ne odtujujejo čustev svojih drugorodnih državljanov!**

Svarila prihajajo od strani dalekovidnih mislecev in dobrih Italijanov, ki imajo gotovo srečo Italije pred očmi. Zato naj naši upravitelji ne prezirajo takih svaril!

Otvoritev poslanske zbornice

Odobritev nekaterih mednarodnih pogodb

RIM, 29. Življenje, ki se je vzbudilo že včeraj na hodnikih Montecitorija je bilo v današnjih dopoldanskih urah precej živahnejše. V Rim je prišla že pretežna večina poslancev, da se udeleži zborničnega dela. Za današnjo sejo ni vladalo posebno zanimanje, vendar pa je bila galerija polna in tudi časnikarske lože so bile zasedene.

Proti tretji uri so prišli v zbornico prvi poslanci in ob 15. uri je pričelo zasedanje. Po otvoritvi seje po predsedniku on. De Nicola je prečital tajnik Cappelleri zapisnik zadnje seje z dne 21. julija, ki je bil odobren. Nato je povzel besedo predsednik De Nicola, ki je prečital prošnje nekaterih poslancev za dopust. Po opravi teh formalnosti se je v vznešenih besedah spomnil tekom parlamentarnih počitnic umrlih članov Perrone, Piattija in Girardinija. Spomnil se je njihovih zaslug za domovino in obljubil, da jih bo zbornica ohranila v dobrem spominu. Za njimi je govorilo še nekaj poslancev, ki so se spomnili smrti še nekaterih bivših poslancev in senatorjev, nakar so se poslanci v znak žalosti dvignili s svojih sedežev.

Nato je predsednik prečital kraljevi dekret, s katerim je bil imenovan dr. Serpieri za podtajnika ministrstva za narodno ekonomijo s pravico, da se sme udeležiti razprav obeh zbornic kot vladni komisar. Nadalje so bili imenovani za ministre senatorji Garroni, Rossi, Cagni in Volpi, guverner Tripolisa.

Nato je ministrski predsednik Mussolini obvestil zbornico, da so bila ministrstva za kmetijstvo, industrijo in javna dela združena v enotno ministrstvo za narodno gospodarstvo. Za ministra je bil imenovan cn. Corbino.

Na dnevni red so prišle ostavke nekaterih poslancev, ki pa so bile odklonjene, nakar je zbornica prešla k razpravi o trgovinskih pogodbah. Kot prva je prišla na vrsto pogodba, sklenjena dne 27. jan. 1923. s Švico. K besedi se je prijavilo več poslancev, ki so v svojih govorih poudarjali, da so se italijanski odposlanci vse premalo ozirali na interese Italije. Govorniki so z ozirom na potek pogodbe naglašali, da se je treba pri obnovitvi ozirati na domačo industrijo in skrbeti, da se odstranijo težkoče, ki se stavijo s švicarske strani italijanskemu ročnemu delu. Osobito je treba skrbeti, da se otvori švicarski trg za italijanska vina. Večina je tudi ugotovila, da stoje italijanske koncesije v velikem nesorazmerju s koncesijami, ki jih je dala Italiji Švica. Nekateri so omenili tudi italijanski izvoz žita in močnatih industrijskih izdelkov, ki bi se dali zelo ugodno zamenjati za švicarsko živino za pleme. V novi pogodbi je treba paziti tudi na olajšavo carinskega postopanja in tranzitnega prometa. Opozorili so vlado tudi na to, da pripravlja Švica novo carinsko tarifo, ki utegne uničiti še onih malo koncesij, ki so jih uživali italijanski pridelki. Vlada naj torej prosi švicarsko zvezno vlado za prijateljsko popravo pogodbe v smislu, ki bo odgovarjal obema sosednima državama, ki se gospodarsko izpopolnjujeta.

Po teh govorih je povzel besedo minister Corbino, ki je naglasil, da je izvoz v zadnjih devetih mesecih po sklenitvi pogodbe pokazal, da je pogodba dobra in da je vlada dovolj pazila na državne interese, čeravno bo skušala v bodoče doseči še več. Omenil je tudi težko stališče, ki so ga imeli italijanski odposlanci z ozirom na dvojne tarife obeh držav, kakor tudi z ozirom na stališče švicarskih poljedelcev, ki so skušali doseči čim več koristi. Sicer pa je ugotovil, da so bile italijanske koncesije res večje kot švicarske, vendar pa je z ozirom na dejstvo združitve vseh uradov, ki so merodajni za carinsko politiko, v enem ministrstvu pričakovati v bodočnosti znatno zboljšanje. Istočasno s pospeševanjem mednarodnega prometa in zvišanjem narodne produkcije raste tudi gospodarska neodvisnost Italije napram inozemstvu.

Končno je spregovoril še ministrski predsednik Mussolini, ki je poudaril, da so bili poleg gospodarskih merodajni tudi politični oziri, ki morajo dovesti do srčnih odnošajev med obema sosedoma. Nato je bil zakonski načrt odobren.

Na vrsto je prišla konvencija z dne 12. novembra 1919., tikajoča se električne železnice Locarno—Domodossola, ki je bila ravno te dni otvorjena. Nekateri poslanci so obžalovali, da niso bili o otvoritvi obveščeni, kajti udeležili bi se je kljub nasprotnemu političnemu naziranju, ker gre za ustanovo mednarodne važnosti. Pri tem so nekateri poslanci predlagali uvedbo obmejnih delavskih izkaznic za prekoračenje državne meje, kar se bo po zagotovilu ministra za notranje zadeve v kratkem zgodilo. Zakonski načrt je bil nato sprejet brez vsake diskusije.

Kot tretja je prišla na vrsto odobritev trgovinske in pomorske pogodbe z Avstrijo z dne 28. aprila 1923. Takoj nato je prišla na vrsto odobritev carinskega in trgovinskega dogovora s Kanado z dne 4. januarja 1923., ki je posebno važen, ker je tesno zvezan z vprašanjem italijanskega izseljeništva. Jacini je poudaril, da je vsekako boljše skleniti dvostranske pogodbe, kot pristopiti k skupni pogodbi, ki bo v kratkem predmet mednarodnega dogovora. Kanada se je sicer uprla naseljevanju delavcev, je pa zadovoljna z naseljevanjem poljedelcev. Razen tega pa lahko služi kot trg za italijanske industrijske proizvode. Ker je bila komisija v nekaterih točkah drugačnega mnenja nego vlada, se je čutil minister Corbino primoranega zagovarjati vladno stališče, nakar je prosil komisijo, da spremeni svoje predloge v priporočilo. Nato je bil tudi ta dogovor sprejet.

Po predložitvi nekaterih interpelacij je bila seja zaključena ob 18.30.

Morebitni sklepi za Tanger in pridržki italijanske vlade

RIM, 29. Z ozirom na vest v listu «Matin» o sklepih konference za Tanger, se poroča iz uradnih virov, da ni dosedaj prejela italijanska vlada nikakega tozadevnega obvestila.

Kakor znano, je svoj čas italijanska vlada izrazila svoje pridržke z ozirom na morebitne sklepe te konference; pridržki, ki jih upravičuje dejstvo, da ni Italija zastopana na konferenci za Tanger.

Jasno je torej — po tem, kar govorijo v uradnih krogih — da bo italijanska vlada še-le tedaj lahko izrekla svoje mnenje glede sklepov konference za Tanger, ko bi dobila tozadevno uradno poročilo.

PARIZ, 29. Tukajšnje zunanje ministrstvo poroča sledeče: Nekateri angleški in francoski listi so objavili poročila o pogajanjih na konferenci za Tanger, katera se vrši sedaj v Parizu. Ker so se pa delegati Francije, Anglije in Španije obvezali, da bodo varovali o poteku teh pogajanj tajnost, je treba sprejeti ta poročila z največjo rezervo.

Francosko-angleški spor in Porurje

Ponovne govorice o nezakonitosti zasedbe

PARIZ, 29. Odhod sira Johna Brandburyja, načelnika angleške delegacije v reparacijski komisiji, je preprečil velike odločitve, ki so se pričakovale od včerajšnje seje te komisije, in gospod Barthou je bil tako prisiljen prenesti razpravo o delekatnih vprašanjih, ki so bila na dnevnem redu, na jutrišnjo sejo. Kakor je bilo pričakovati, ni trajalo dolgo premirje med Anglijo in Francijo v reparacijski komisiji in danes pričakuje javno mnenje že zopet burne dneve. Odveč bi bilo ponavljati sporne točke, okoli katerih se gibljejo prerekanja teh zadnjih mesecev; v bistvu gre za razčiščenje vprašanja zakonitosti porurske zasedbe. Nejasnosti v tej zadevi je treba narediti konec. Dosedaj je namreč popoln zastoj dela v rudnikih Porurja vzel temu vprašanju vsak pomen in njega rešitev bi imela le akademski značaj. Sedaj pa, ko se je začelo zopet delati in ko prinaša industrija v Porurju že svoje gotove dohodke, se mora pri določitvi uporabe teh dohodkov rešiti tudi vprašanje pravne oblike zasedbe, kar se je do sedaj iz obzirov do Francije opustilo. Francija in Belgija zahtevate od reparacijske komisije, da bi se dohodki iz rurske kotline stekali v blagajne zasedbenih oblastev.

Po današnjeh vesteh pa misli Anglija predlagati, da bi se vsi dohodki iz Porurja od začetka zasedbe sem izročili blagajni reparacijske komisije, ki bi jih imela pod začasnim sekvestrom, dokler se ne bi zavezniki v tem oziru sporazumeli med seboj. Ta predlog izgleda upravičen, ko ponavljati Francija in Belgija skozi vseh enajst mesecev, da ste šli v Porurje v imenu obrambe vseh zaveznikov in za obrambo interesov vseh zaveznikov.

Ampak Francija se najbrže ne bo hotela pridružiti temu stališču. Francoska vlada trdi namreč, sklicujoč se na 17. člen versailleske mirovne pogodbe in na dogovor v Wiesbadenu, da ima pravico prisvojiti si vse dajatve in odškodnine v naravi, katere si lahko vzame iz zasedenega ozemlja in to brez privoljenja s strani reparacijske komisije, ali pa vsaj odbiti od skupnih dohodkov svote, ki jih je izdala za vzdrževanje zasedbe; in to ne samo za stroške porurske zasedbe, ampak tudi za izdatke za razna nemška ozemlja, ki so bila zasedena pred 11. januarja.

Na vse to pa pravijo zadnje vesti iz Pariza, da so pogajanja med Parizom in Londonom za ublažitev spora v polnem teku in da se bo reparacijska komisija najbrže izognila vsaki preostri razpravi. Upanje za dosego vsaj gospodarskega sporazuma je veliko. Z drugimi besedami bo Anglija priznala dogovor v Düsseldorfu ter opustila vsako razpravljanje o zakonitosti porurske zasedbe.

Reparacijska komisija se bo bavila le z vprašanjem izvedencev

PARIZ, 29. Na svoji jutrišnji seji se bo reparacijska komisija bavila izključno z vprašanjem ustanovitve odbora izvedencev, ki bodo morali ugotoviti plačilno zmožnost Nemčije.

Proslava obletnice proglasitve albanske neodvisnosti.

TIRANA, 29. Dan proglasitve neodvisnosti je vsa Albanija svečano praznovala. V glavnem mestu se je vršil slavnosten sprejem, katerega se je udeležil tudi diplomatski zbor.

Žena Vorovskega umrla.

SAN BLASEN, 29. Dora Vorovski, žena ruskega poslanika, ki je bil umorjen v Lausanne, je umrla.

Boj med nemškimi nacijonalisti in socijalisti

Vladna kriza traja dalje. Stegerwald, Stresemann ali Kardorff.

BERLIN, 29. Nemška država preživlja kritične čase; vladna kriza, ki je nastala po ostavki Stresemanna, je hujša, kakor vsaka, ki se je po vojni pojavila v Nemčiji. Boj med strankami skrajne desnice in socijalisti je prispel do vrhunca. Socijalisti in komunisti so napeli vse sile, da preprečijo diktaturo desnice. Poleg tega se je ob tej priliki še bolj poostril boj med zagovorniki weimarske ustave, ki traja od leta 1867. dalje, t. j. od dneva, ko je bila pripravljena ustava za konfederacijo severne Nemčije; dalje so stopile na plan z večjo silo struje proti demokratski republiki, poostril se je tudi razredni boj. Izhod iz sedanje krize je toliko težje najti, ker ne more Ebert seči po skrajnem sredstvu, t. j. da bi razpustil zbornico in razpisal nove volitve. Položaj državnih financ, življenske razmere, dalje politični položaj na Bavarskem, Saškem in v Turingiji ter dejstvo, da sta Porenje in Porurje zasedena po zaveznikih, vsi ti činitelji skoro izključujejo možnost rednega poteka volitev.

Gotovo je, da Ebert tudi računa s temi dejstvi, radi tega skuša najprej s pogajanji najti kak izhod. Kakor znano, je včeraj pozval k sebi bivšega ministra Stegerwalda ter mu poveril nalog, naj sestavi vlado. Stegerwald je pristaš centruma (katoliške stranke) in sicer se nagiba k desnici; do l. 1921. je bil pruski ministrski predsednik. Socijalisti so ga tedaj vrgli, ker je nastopil proti socijalističnim stremljenjem. Sploh se je v zadnjem času kazal prevelikega prijatelja diktature, radi česar se ga socijalisti bojijo in bodo gotovo nastopili proti kaki koaliciji s Stegerwaldom na čelu.

Nemški nacijonalci so izjavili, da so pripravljeni sodelovati s Stegerwaldom pod pogojem, da jim le-ta zagotovi mesto podkancelarja ter primerno število portfeljev. Ostale stranke so bile pripravljene sprejeti te pogoje in so jim stavile kot protipogoj priznanje weimarske ustave ter nadaljevanje Stresemannove vnanje politike. Nacijonalci so sprejeli ta pogoj in so se baje izrazili, da nimajo prav ničesar proti morebitnemu povratku Stresemanna. Toda pri tem so stavili še eno zelo kočljivo zahtevo in sicer, naj se izključijo iz pruske koalicijske vlade socijalisti. To zahtevo pa niso odklonili samo socijalisti, ampak tud demokrati.

Zvečer se je Stegerwald spet podal k Ebertu ter mu poročal o izidu pogajanj, ki je bil popolnoma negativen. Stegerwald bo pogajanja nadaljeval. Snoči so se vršila pogajanja med parlamentarnimi skupinami meščanskih strank. Uspeh teh pogajanj še ni znan. V parlamentarnih krogih se je razširila vest, da bo Ebert bržkone poveril Kardorffu nalogo, da sestavi novo vlado.

KOMUNISTIČNE PRIPRAVE

Z znanim odlokom generala Seeckta so bile razpuščene komunistične organizacije. Ker je javno uveljavljanje komunistične stranke na ta način nemogoče, deluje stranka toliko bolj na skrivnem. Tako naj bi bile predvčerajšnje komunistične demonstracije nekak poizkus dobro organizirane ustaje. Vsaj tako je trdil včeraj pruski minister za notranje zadeve Severing v pruski zbornici. Dalje je minister trdil, da je dal ruski izvršilni odbor znamenje za ustajo; minister je nato prečital neko pismo tega odbora, naslovljeno na vodstvo komunistične stranke. Komunisti so tedaj zagnali velikanski krik; med krikom in ropotom je dal minister prinesti v zbornico celo vrsto zabojev orožja in municije, ki ga je vlada zaplenila komunistom. Minister je sporočil, da je bilo zaplenjeno 4000 pištol, 500 pušk in 24 strojnic.

Marx poverjen s sestavo nove vlade

BERLIN, 29. Stegerwald je izjavil predsedniku republike, da ne more prevzeti naloge za sestavo nove vlade.

Ebert je tedaj poveril to nalogo Marxu, predsedniku centruma.

Mathes razpustil porursko vlado

Vojaška diktatura.

PARIZ, 29. Listi poročajo iz Düsseldorfa: Med sejo začasne vlade v Koblenzu je višji vojni svet sklenil, da strmoglavi sedanjo začasno vlado in proglasi vojaško diktaturo.

Mathes je stavil ministre pred izbiro, naj se izjavijo za ali proti diktaturi; ministri se niso hoteli izjaviti. Nato je Mathes proglasil vlado za razpuščeno ter odpotoval v Düsseldorf, kjer je o tem obvestil Tirarda. Zdi se, da vlada noče priznati razpustitve. Včeraj so se vršila pogajanja med ministri in porenskimi zaupniki. Verjetno je, da bo vlada ostala na svojem mestu, kljub temu, da je Mathes izstopil.

Dogovor mad Romunijo in Rusijo

proti vojaškim konfliktom ob Dnjestru.

BUKAREST, 29. Včeraj je bil v Tiraspolu podpisan romunsko-ruski dogovor za omejitev vojaških priprav na meji pri Dnjestru. Po tem dogovoru, ki bo stopil po predhodni odobritvi obeh prizadetih vlad v veljavo 1. decembra, se zavezujete obe državi, da bodete vsaka na svojem ozemlju zasledovali obmejne roparje. V Bukarešti se smatra ta dogovor za podlago bodočim pogajanjem za gospodarski dogovor, o katerem se že razpravlja v Tiraspolu.

Poljsko odlikovanje kralju Aleksandru

VARŠAVA, 29. Predsednik poljske republike Wojciechowski je odlikoval Nj. Vel. kralja Aleksandra z vojaškim redom «Virtute Militari» I. razreda. Ta red se podeljuje le osebam, ki so se udeležile vojne. Prvi razred tega odlikovanja so dobili sedaj le italijanski in belgijski kralj in pa francoski maršal Foch. Red «Virtute Militari» je obstajal v Poljski še pred njenim razpadom v XVIII. stoletju, pa se je obnovil, ko se je vzpostavila samostojna poljska država. Predsednik poljske republike je odlikoval s tem redom raznih razredov večje število jugosl. častnikov- vojnikov, ki prejmejo odlikovanje iz rok kralja Aleksandra, ker jim ga sme izročiti po pravilih tega reda le vojnik.

Jugoslovensko-avstrijska komisija izvršila svojo nalogo.

BEOGRAD, 29. Mešana jugoslovensko-avstrijska komisija za rešitev nekaterih obmejnih vprašanj, katera je pričela svoje delo 22. oktobra, je končala svoje delo. Podpisanih je bilo šest dogovorov, ki se tičejo obmejne cone med obema državama.

KONSTATACIJA IDENTITETE MORILCA DASKALOVA

BEOGRAD 28. Od jugoslovenskih oblastev v Štipu uvedena preiskava o identiteti morilca bivšega bolgarskega poslanika v Pragi Daskalova je ugotovila, da je morilčevo pravo ime Atanas Čičenkov, rodoma iz Štipa, kjer še žive njegovi roditelji. Čičenkov je osnovno šolo obiskoval v Štipu, srednje šole pa na Grškem in Bolgarskem. Pred dvema letoma je pobegnil od doma na Bolgarsko ter je sodeloval kot aktiven član v makedonski organizaciji. Po poročilih bo jugoslovenska vlada zahtevala od praške izročitev Čičenkova, ker je kot član makedonske organizacije deloval proti interesom jugoslovenske države.

SOFIJA, 28. Vse bolgarske nacijonalistične organizacije in kulturna društva so poslale v Prago Atanasu Čičenkovu oz. njegovemu zagovorniku tople čestitke k njegovi oprostitvi. V čestitkah izrekajo željo, da se Čičenkov čimpreje povrne na Bolgarsko. Zagovornik je v imenu Čičenkova odposlal tem organizacijam zahvalo za čestitke, izrazujoč željo po skorajšnji svobodi bolgarsko-makedonskega naroda.

Pred zasedanjem bolgarske poslanske zbornice

SOFIJA, 29. Ministrski svet je sklenil sklicati novo zbornico za 9. decembra k rednemu zasedanju.

Vodja „Probujajočih se Madžarov" v Sofiji

DUNAJ, 29. Kakor poroča «Die Stunde» iz Sofije, je prispel znani vodja probujajočih se Madžarov polkovnik Pronay v Sofijo, kjer se je delj časa razgovarjal z vodjo makedonstvujuščih Todorom Aleksandrovom in več ministri. Zvečer mu je vladna stranka priredila banket, na katerem se je dotaknil madžarsko-bolgarskega prijateljstva in izrazil upanje, da ni daleč trenutek, ko bodo korakali proti skupnemu sovražniku Jugoslaviji. Danes bo Pronaya sprejel kralj Boris v avdijenci, na kar odpotuje v Bukarešto, kjer se sestane s fašistovskimi voditelji.

Na Dunaju do 9. zvečer ta vest še ni bila potrjena. Tudi v Budimpešti baje ne vedo ničesar o bivanju Pronaya v Sofiji.

Neresnične vesti o prenosu trupla Karla Habsburškega na Dunaj.

DUNAJ, 29. Z ozirom na vesti nekaterih pariških listov, da nameravajo avstrijski monarhisti prenesti Karlovo truplo v grobnico kapucinske cerkve na Dunaju, zatrjujejo večerni listi, da so te vesti izmišljene in da ne bo dala vlada nikdar tozadevnega dovoljenja, ker se boji monarhističnih izgredov. Zatrjuje se celo, da bi tega ne dopustila Budimpešta, ki bi rada imela pokojnika v svoji sredi.

Seja poslaniške konference.

PARIZ, 29. Jutri se sestane poslaniška konferenca, ki se bo pečala z zasmehovanjem nekega belgijskega častnika in francoskega podčastnika v neki nemški vojašnici. Nemška vlada je že poslala prizadetim tozadevno opravičilo. Konferenca bo razpravljala, dali je to zadostno zadoščenje.

Filipinci hočejo neodvisnost.

WASHINGTON, 28. K predsedniku Zedinjenih držav je prišla neka filipinska delegacija in zahtevala neodvisnost otokov. Coolidge ji je odgovoril, da je treba, predno zapustijo Zedinjene države otoke, ugotoviti, da se Filipinci lahko sami vladajo.

Grški Židje se bodo udeležili volitev.

SOLUN, 28. Ker je vlada v zadnjem času sklenila, da prepusti Židom štiri mandate v prihodnji zbornici, so slednji sklenili, da se udeležijo volitev.

Velike poplave v Furlaniji

GRADIŠKA, 29. Vsled neprestanega deževja je Soča močno narastla in se je začela po nekaterih mestih razlivati. Most pri Gradiški je bil nekaj dni zastražen po vojaštvu, ker so se pojavila znamenja, da je most vsled naraščajoče vode v nevarnosti. Včeraj se je opazilo, da ga je bila voda potisnila ponoči za deset centimetrov. Včeraj ob eni popoldne pa se je most popolnoma zrušil. Fara, en del Gradiška in Zagraja so pod vodo in prebivalci, ki so stanovali v barakah tostran Soče, so se umeknili proti Krasu. Po zadnjih vesteh so se zrušili še drugi mosti, tako v Pierisu in Turjaku. Na mesto nesreče je prišel videmski prefekt Pisenti in zastopniki raznih drugih civilnih in vojaških oblastev. Človeških žrtev povodenj po dosedanjih vesteh ni povzročila, pač pa je že sedaj ogromna materijalna škoda.

DNEVNE VESTI

Odgovor Šentjakobčanov

Ščekovemu „Malemu listu“

Od Sv. Jakoba smo prejeli sledeči dopis: Nas Šentjakobčane je kruto užalilo pisanje «Malega lista», ki izrablja našo revščino za podle napade na naše zaslužne voditelje in narodne ustanove, predvsem Tržaško kmetijsko družbo. Ne moremo molčati na taka sramotenja in žaljenja in moramo odgovoriti v obrambo našega narodnega poštenja. Kaj ima opraviti delovanje Kmetijske družbe z našimi potrebami? Ali je treba za Kmetijsko družbo, da ima svoj list, mora sama odločati in mi nikakor ne moremo zahtevati, da bi morala vsa društva ustaviti svoja delovanja in izdatke v svoje namene, dokler se ne bo pri nas, pri Sv. Jakobu vsem dobro godilo. Tisti klic šentjakobskih mater se je rodil pri «Malem listu», kajti te matere niso hvaležne «Malemu listu» za njegovo razkolniško delovanje, ampak tistim, ki nam vzdržujejo šolo, ki so dali refekcijo šolskim otrokom in ki so jim preskrbeli zdravo letovišče črez počitnice. Med temi pa ni bilo tistih gospodov, ki v potu svojega obraza mečejo blato na svoje brate. Tisti «klic» šentjakobskih mater nas žali, ker se zdi kakor da bi ne znale biti hvaležne tistim, ki so nam kaj dobrega storili, in kakor da bi se veselile le krega in prepira. To veselje drage volje prepuščamo gospodom pri «Malem listu». Šentjakobčani so tudi užaljeni, ker se jih slika kakor en kup smole, ki si ne zna pomagati in ki je prepuščen samemu sebi. To ni res, nikjer ni tako živahnega narodnega in društvenega življenja kakor pri Sv. Jakobu. Zasluga za to gre v prvi vrsti slovenski šoli, ki nam jo narod vzdržuje in kateri gospodje pri «Malem listu», kakor čujemo, niso posebno naklonjeni. Toda zasluga gre v velikem delu predvsem agilnosti in rodoljubju Šentjakobčanov samih, ki vzdržujejo vse polno čvrstih društev, katera pridno delujejo na vseh poljih, in ki so, se lahko reče, skoraj popolnoma sami nabrali sredstva za šolsko refekcijo za stotine potrebnih otrok. Sicer je res, da je, kakor drugod, tudi pri Sv. Jakobu velika revščina, in morda večja nego drugod, ker je prebivalstvo večinoma delavskega stanu, toda nismo zapuščeni ne od svojih bratov sploh, ne od boljše stoječih Šentjakobčanov. Kdor nam hoče dobro, naj se uveljavi na tem polju, a naj naše revščine ne zlorablja za izbruhe svojih grdih strasti.

Trst v dveh zgodovinskih gospodarskih konfliktih

V seji tržaške trgovske zbornice minulega torka se je vršila na zaključku kratka, a zanimiva in kaj aktualna razprava o — pretveznem novem procvitu prometa v našem pristanišču. Oglasilo se je tudi nekaj nevernih Tomažev. Svetovalec Parisi je naglašal n. pr., da sedanji promet v naši luki tvorijo največ premog, fosfati in druge tvarine, ki ne donašajo mnogo koristi za tržaško trgovino. Svetovalec Ucelli priznava sicer, da se je promet pomnožil, kar pa je pripisati tudi slučajnemu gibanju poljedelskih pridelkov iz Jugoslavije. Ta promet pa bo — je naglašal govornik — **ubiral druge poti**, čim bo reško vprašanje rešeno. Resnica da je ta-le: Trst je — s pomočjo vlade — storil, kar je bilo možno, da se zopet dvigne, in deloma se mu je to tudi posrečilo. Ne moremo se pa nadejati, **da bo današnji položaj trajen in trebalo bo še mnogo dela.** Na to je izrekel svet. Maglioretta salamonsko sodbo:

Mi ne moremo drugega nego želeti, da bi bil sedanji položaj trajen na korist vseh. Zares genijalna misel, ki ima še to dobro na sebi, da je izvedljiva. Nikdo ne bo oviral Tržačanov, da ne bi mogli ne smeli **želeti**, da sedanji položaj ostane trajen. In pri tem naj jih nikar ne bega dejstvo, ki ga je naglašal svetovalec Parisi, da ima Trst od sedanje pomnožitve prometa le bore malo koristi, in pa dejstvo, na katero je opozarjal svet. Ucelli, da je sedanji položaj le prehoden in da bo promet iz Jugoslavije ubiral druge poti, čim bo rešeno reško vprašanje. Ti dve dejstvi naj ne vznemirjata tržaških trgovskih krogov, ko jim bo vendar dovoljeno — želeti!

V svojem včerajšnjem večernem izdanju se je «Piccolo» strupeno zaletel v neverne Tomaže v trgovski zbornici. Očita jim, da se omejujejo le na zanikanje vzpostave prometa, ne da bi najeli dejstva v podkrepitev svojih trditev. S tem da se postavljajo v vrsto «upornih elementov». Mi ne moremo — vzklika «Piccolo» — misliti, da so se tržaški, predsednik trgovske zbornice in, končno, prireditelji nedavnega kongresa v Trstu podali k Mussoliniju le zato, da ustrežejo — «Piccolu». Ali je to argument! Kdo se mu more upirati? — To bi bilo vse lepo, da so se rečeni gospodje podali v Rim h gospodu Mussoliniju. Še lepše pa bi bilo, če bi bil «Piccolo» povedal, kaj in kako misli g. Mussolini! Ali veruje tudi on, da je prišla za Trst doba procvita. To bi moglo biti precej neprijetno za naš Trst ter precej motiti Tržačane v njihovi «želji». Kajti, če je g. Mussolini te vere, potem ne vemo, kako bo z nadaljnimi podporami iz Rima?! Če pa g. Mussolini ne verjame, potem bi radi vedeli, kaka konkretna zagotovila je dal onim gospodom glede pomoči od strani vlade?!

Eno veljavno pa je vendar izrekel «Piccolo»: kako da Nemčija favorizira Čehoslovaško v tem boju **proti Trstu.** Mi pa dostavljamo: kakor vabi Nemčija Čehoslovaško v Hamburg, menda bo vabila tudi svoje soplemenjake v Avstriji. Prav ima «Piccolo», ko pravi, da to je zgodovinski gospodarski konflikt! Kar pa ne bo oviralo istega «Piccola»-, da nam ne bo morda že jutri zopet govoril, kako sta Avstrija in Čehoslovaška začela usmerjati svoj promet proti Trstu. Za pametne ljudi bi bil iz zgornje ugotovitve logični zaključek ta, da treba slušati g. Ucellija, ki priporoča delo! In sicer v smeri, da bi tržaška luka privabila k sebi čim več prometa iz podonavskih držav, zlasti iz Jugoslavije. Seveda se to ne da doseči samo s politiko zvenečih patrijotičnih fraz, kakor je v navadi pri «Piccolu». On zahteva od Tržačanov le to, da verujejo, da smo že v polnem razvoju, kar da bo na korist Trsta in Italije. In nikar naj ne gledajo resnici v obraz, ker bi jih to begalo v njihovi — želji. Drugega zares praktičnega nasveta jim ne da je «Piccolo». Kako neki? Saj bi moral sicer govoriti tudi o **zgodovinskem, gospodarskem** konfliktu med Trstom in — Benetkami!

Zopet ena žrtev!

Iz Krkavcev (v občini pomjanski) je došla vest, da so dne 17. t. m. tamkajšnjega dekana in bivšega poslanca g. Škrbca orožniki **odgnali do meje.** Tako so na enostavnejši način rešili prošnjo dekana za opcijo.

S prisilnim odhodom g. dekana Škrbca je izgubila pomjanska občina — ki je, nota bene, izključno slovenska — svojega **predzadnjega slovenskega duhovnika.** Najprej je moral oditi župnik iz Koštabone, za njim župnik iz Šmarij, sedaj še krkavški. Tako ostane kot zadnji in edini slovenski duhovnik v prostrani občini g. Zlobec, župnik v Pomjanu. Na izpraznjeno mesto pride gotovo Italijan, kakor se je zgodilo že v Koštaboni in Šmarjah. Po določenem načrtu, kakor vidimo: naši proč, na njihovo mesto Italijani! Asimilacija!

Krkavčani so izgubili z g. dekanom svojega dolgoletnega duhovnika in tudi učitelja (do konca vojne je bil g. dekan tudi učitelj) — z eno besedo, vse: dušnega in prosvetnega pastirja. Odhod g. dekana Škrbca je pa velika izguba tudi za ves zapadni del koprskega okraja, ki mu je bil g. dekan svetovalec in zgled, posebno v sedanjih, nad vse težkih časih. Saj je bil pred vojno tudi istrski deželni poslanec.

Izgnanemu g. dekanu želimo na njegovih novih poteh več veselja, nego ga je užil pri nas v zadnjih časih. V imenu žalostnih župljanov in tudi vseh hvaležnih prebivalcev koprskega okoliša vdane, najprisrčnejše pozdrave.

Kaj naj rečemo še? Kar nam je v duši spričo tega preganjanja poštenih in zaslužnih naših duhovnikov, smo povedali ravno včeraj, ko smo obavili mučno vprašanje, komu da služijo tisti duhovniki, ki prihajajo na njihova mesta brez neobhodno potrebnega poznavanja jezika vernikov. Kako naj jih učijo in vzgajajo, ko pa jim ne morejo razumljivo govoriti!

Majhna pomota. Tržaški prefekt je podelil nekemu **geometru** dovoljenje za vršenje njegovega poklica v Postojni. V uradnem razglasu se dodaja, da se je to dovoljenje **zapisalo v obrtni register.** Gre za majhno pomoto, ki jo je treba popraviti v interesu ne samo prizadetega geometra in geometerskega stanu sploh, nego tudi občinstva. Geometrsko poslovanje ni namreč podvrženo obrtnemu redu, nego predpisom za avtorizirane zasebne tehnike. Geometri so zapriseženi in stojijo pod disciplinarnim nadzorstvom državnega stavbenega oblastva. Iz tega sledi, da niso navadni obrtniki in da se torej tudi glede načina poslovanja sme od njih nekaj več zahtevati kakor od navadnih obrtnikov. Čudno je, da se je prefektura pomotila vkljub temu, da so ji predpisi dobro znani, ko vendar točno navaja dotični (avstrijski) ministrstveni naredbi od 11. 12. 1860. in 7. 5. 1913. — Sitnež.

Razpust občinskega sveta v Hrenovicah. «Gazzetta Ufficiale» od 27. t. m. objavlja kr. odlok o razpustu občinskega sveta v Hrenovicah. Za vladnega komisarja je imenovan g. Giuseppe Ceolin.

Pevsko društvo Ilirija. Danes se pričnejo po dolgem počitku zopet redne vaje, in sicer ob 20. pevke in ob 20.30 pevci. Neobhodno potrebno je, da so navzočni pri današnji vaji vsi pevci in pevke, ker je to prva vaja z novim učiteljem. Člani in članice so naprošeni, da vrnejo odboru vabila, katera so jim bila dostavljena. Bodite točni in polnoštevilni! — Odbor.

Iz tržaškega življenja

Nenavadno visoka morska plima, Trg Unità poplavljen. Včeraj popoldne je zadobil trg Unità kaj čudno in nenavadno lice. Podoben je bil jezeru, bližnje ulice pa beneškim kanalom. Radi nenavadno visoke plime je namreč morje narastlo do bregov; voda se je razlila preko njih ter poplavila ulice, ležeče ob najnižjih delih mesta. Vdrla je v kavarne Flora, Specchi in Garibaldi ter «obiskala» tudi številne trgovine. Dež je lil kakor iz škafa ter izpremenil proti staremu mestu viseče ulice v potoke, ki so se izlivali v jezero na trgu Unità. Mnogo radovednežev je paslo svoje oči na nenavadnem prizoru; staromestni paglavci so se lovili in brozgali po vodi; smeha seveda tudi ni manjkalo. Okoli 14. ure je voda v veži mestne hiše dospela že skoro pol metra višine. Mihec in Jakec sta raz strehe mestne hiše mirno gledala morsko — ekspanzijo, le nekaterim mestnim očetom je postalo menda tesno pri srcu, kajti poklicali so na pomoč mestne gasilce. Toda v tem času je Neptun, po enournem obleganju mestne hiše zopet umaknil svoje mokro kraljestvo za stare meje. Le Jupiter Pluvius nadaljuje ofenzivo in otresa iz oblakov svojo jezo na mesto. Okoli 2. ure zjutraj se je nebo zjasnilo.

Nesreča pri delu. Mehanik Salvator Landi, star 25 let, stanujoč v ulici Ruggero Manna št. 16, je včeraj popoldne na južnem kolodvoru popravljal kotel pri neki lokomotivi. Delal je v notranjosti kotla ob svetlobi električne žarnice. Ko je moral menjati mesto, je hotel premestiti tudi žarnico, pa pri tem je prijel žico na neizoliranem mestu. Radi tega je mladeniča spreletel močan električni sunek. Drug delavec, ki je prihitel na njegov klic na pomoč je skušil Landija izvleči iz kotla, ker je pa ta še vedno tiščal žico, se ga ni mogel niti dotakniti, ker bi sicer tudi njega prešinil električni tok. Šele ko je prerezal žico, je bilo mogoče spraviti Landija iz kotla. Mladeniča je tok tako pretresel, da je padel v nezavest. Zdravnik rešilne postaje, ki je bil telefonično poklican na pomoč, mu je podal prvo pomoč, nato ga je dal prepeljati v mestno bolnišnico.

Preprogo je ukradel. Predvčerajšnjim sta dva policijska agenta ustavila v zagati Punta del Forno moža, ki je nosil pod pazduho veliko preprogo. Radovedna agenta sta vprašala moža, kje je dobil preprogo. To vprašanje je moža spravilo v vidno zadrego, naposled je rekel, da jo je kupil od nekega neznanca. Agenta pa nista bila zadovoljna s tem pojasnilom; povabila sta moža na orožniško postajo v ulici Orologio, kjer se je nosilec preproge izkazal za 30-letnega Frana Palompieri, brez stalnega bivališča. Ker se je pozneje dognalo, da je bila preproga ukradena nekemu Gvidonu Gregorio, stanujočem v starem mestu, je bil Palompieri odveden v zapor v ulici Coroneo.

Poskušen samomor starega upokojenca. Včeraj zjutraj si je hotel vzeti življenje vpokojenec Dionizij Russellato, star 69 let, stanujoč v ulici Sanità št. 5. S tem namenom se je z ostrim žepnim nožem porezal na več mestih po vratu in po levem zapestju. Njegovemu obupnemu činu je prišla na sled gospodinja, pri kateri je stanoval starec kot podnajemnik. Obvestila je rešilno postajo, odkoder je kmalu potem prihitel zdravnik, ki je ugotovil, da so rane starčeve lahke, vkljub temu pa ga je dal potem, ko mu je podal prvo pomoč, prepeljati v mestno bolnišnico. — Vzrok obupnemu činu starca je baje beda in nevrastenija.

Prst si je zmečkal. Pri zapiranju nekega vagona v Lloydovi ladjedelnici si je zmečkal četrti prst leve roke carinski uradnik Josip Ruppil, stanujoč v ulici P. Diacono št. 6. Dobil je prvo pomoč v mestni bolnišnici, kamor se je zatekel.

Dolgoprstna dojilja. Dojilja Marcella Nomidi je sicer dobro služila družini Dudan, stanujoči v ulici Ghega, št. 4, imela je pa slabo lastnost, da se ji je zelo dopadlo perilo Dudanovih; mikalo jo je tako, da ga je pobrala na tihem kar za 800 lir. S tem pa je prišla v navzkrižje z Dudanovimi, ki so jo naznanili na kvesturi. Nomidi se sedaj pokorava za svoje nagnjenje do perila v zaporu v ulici Coroneo.

Kdo ga je ranil? Sinoči okoli 18.30 je bila rešilna postaja telefonično obveščena, da se v ulici Concordia nahaja ranjen mladenič, ki nujno potrebuje zdravniške pomoči. Zdravnik se je nemudoma podal na označeno mesto, kjer je našel 27-letnega Ivana Moretti, brezposelnega delavca, stanujočega v isti ulici v hiši št. 19. Moretti je bil ranjen z nožem na treh mestih, na levi strani prs in na trebuhu; ta rana je segala v trebušno votlino; očividno je bilo tudi drobovje poškodovano. Zdravnik je ranjenca za silo obvezal, nato ga je dal prepeljati v mestno bolnišnico, kjer bo operiran.

Pri zaslišanju je Moretti izjavil, da je hotel v ulici Concordia braniti neko žensko, ki sta jo pretepala dva neznanca; eden izmed teh pa se je nenadoma obrnil proti njemu ter ga ponovno zabodel z nožem. Ni znano, ali ta izjava odgovarja resnici; bržkone zadeva drugače izgleda in Moretti najbrž pozna ranilca, a ga ne mara izdati.

Nesrečen padec starke. Ko se je 74-letna Josipina Previl, stanujoča v ulici Monte št. 6, vračala sinoči okoli 21. ure domov, se ji je spodrsnilo na stopnicah in padla je tako nesrečno, da si je zlomila levo nogo v stegnu.

Ponesrečenka je dobila prvo pomoč od zdravnika rešilne postaje, nato je bila prepeljana v mestno bolnišnico.

Gospodarstvo

Čilski soliter.

Čilski soliter, ki se dobavlja iz republike Čile v južni Ameriki, je najuspešnejše in najmočnejše dušičnato gnojilo. V 100 kg. čilskega solitra se nahaja od 10—15½ kg. dušika. Podoben je morski soli in vsrkava vlago iz zraka. Zato ga je treba držati na suhem v prepihu, ne pa na zemlji.

Čilski soliter deluje zelo hitro, posebno če ga razsipaš pred dežjem. Kmalu po uporabi se opaža, da dobivajo rastline bolj zeleno barvo, se hitreje razvijajo in ker vsrkava iz zraka vlago, ostane tudi zemlja skozi celo leto bolj vlažna.

Soliter se rabi za vse rastline razen stročnic in detelje, katere si preskrbujejo dušik same iz zraka. Ako se nahaja v grudah, se pred uporabo raztolče, če pa je preveč vlažen, ga je treba prej razgrniti in osušiti. Pred uporabo se mu doda ravno toliko suhega peska in na njivi raztrosi. Najugodnejši čas za raztrošenje čilskega solitra je spomladi v mesecih marcu in aprilu. Uporabljati ga je treba zelo pazljivo. Pa rastočih usevih se raztroša samo takrat, če je rosa že izhlapela, ali če so se rastline po dežju osušile.

Soliter se trosi:

Za okopavine (krompir, repo, koruzo) pred setvijo 150 do 250 kg. na hektar;

Trtam, katere rastejo močno in bujno ni treba dušičnatih gnojil;

Za nove nasade in matičnjake, ali za vinograde, ki jih je oslabila peronospora, in če bolehajo od hloroze 150 do 200 kg. na hektar;

Za travnike in pašnike, na katerih ni detelje, 150 kg. na hektar, zgodaj spomladi;

Za vrtne useve okoli 4 kg. letno na 100 m² ali 1 ar.

Kmetovalci ali zadruge, ki si želijo naročiti čilski soliter, naj se oglasijo najkasneje do 10. decembra v pisarni Tržaške kmetijske družbe v Trstu, ulica Fabio Filzi 10, I. nadstr.

C.

DAROVI

Za svetoivansko podružnico šol. društva so darovali, ker so bili srečni Rojena in Raubar po L 10.— Milanovič in Mijot po L 5.—

Borzna poročila.

Valuta na tržaškem trgu.

ogrske krone	0·11	0·12
avstrijske krone	0.0324	0.0329
češkoslovaške krone	67.10	67.50
dinarji	26.05	26.20
leji	11.50	12.—
marke	—.—	—.—
dolarji	23.10	23.20
francoski franki	124.25	124.75
švicarski franki	403.—	407.—
angleški funti papirnati	100.95	101·75

POPRAVEK.

V včerajšnji osmrtnici **Valerije Fakin, roj. Makovec** naj se doda, da je bila pokojnica doma iz **Rubij** pri Škrbini na Krasu. — Ravnotako naj se med žalujočimi ostali dodajo še **stariši.**

Mali oglasi

KOTLARNA, dvonadstropna hiša z dvoriščnim poslopjem in velikim vrtom se proda radi smrti lastnika. Ponudbe: Puškarna, Maribor, Slovenska ul. 18. 1662

GOSPODIČNA, z dežele, stanujoča v Trstu, z 20.000 lirami dote, želi znanja z gospodom od 30—38 let starim, s stalno službo ali trgovcem. Ponudbe s sliko pod «Vijolica» na upravništvo. 1663

UČENEC za trgovino z mešanim blagom, se išče. Prednost imajo učenci ubožnih starišev. Naslov pri upravništvu. 1655

SOBA, lepa, meblirana, se odda. Via Ginnastica 37, vrata 8. 1658

BABICA, diplomirana, sprejema noseče. Največja snaga. Tajnost zajamčena. Govori slovensko. Corso Garibaldi 23/I. 1506

Trgovsko-obrtna zadruga v Gorici

registrov. zadruga z neom. jamstvom v likvidaciji

sklicuje

občni zbor

na dan 16. decembra 1923 ob 10 predp. v zadruginih uradnih prostorih v Trgov. domu, I. nadstr. vhod iz Corso Verdi 24.

DNEVNI RED:

1. Poročilo likvidacijskega odbora.
2. Poročilo nadzorništva.
3. Potrjenje letnih računov za leto 1922.
4. Morebitne dopolnilne volitve likvidacijskega odbora in nadzorništva.
5. Morebitni predlogi.

(649) Likvidacijski odbor.

Za slučaj nesklepčnosti tega občnega zbora, se skliče 14 dni pozneje drug občni zbor z istim dnevnim redom, kateri sme sklepati v smislu pravil brez ozira na visokost zastopanih deležev.

KRONE, srebro, zlato in platin kupujem. Plačam več kot drugi. Zlatarna Povh Albert, Trst, via Mazzini 46. 58

Zobozdravnik

dr. Lojz Kraigher

specialist za bolezni v ustih in na zobeh

— sprejema —

v Gorici na Travniku 20 (Piazza della Vittoria 20)

od 9-12 in od 3-5. (63)

RAZPIS SLUŽBE.

Občina Grahovo sprejme

uradnika

sposobnega slovenskega in italijanskega jezika v govoru in pisavi. Plača po dogovoru.

Prošnje z navedbo dosedanjega službovanja naj se vložijo do 15. decembra 1923. Nastop službe najpozneje 1. januarja 1924.

Županstvo v GRAHOVEM, 29. dec. 1923.

648 Župan: Franc Florjančič.

NAPRODAJ!

Velika zidana 80 m dolga enonadstropna hiša, nad njo 6 oralov gozda, v Zidanem mostu na Štajerskem, pri kolodvoru, križišče glavnih prog v Jugoslaviji. V hiši se nahaja nad 40 let obstoječa živahna trgovina z mešanim blagom, se po ceni s trgovino vred radi bolezni proda. V hiši so velika skladišča za 20 vagonov žita, jako pripravna za veletrgovino z žitom in moko. Zelo ugodna prilika za rojaka, ki ima veselje do trgovine na drobno in debelo. Podrobnosti izveste pri Ludviku Smoletu, Ljubljana, Škrabčeva ulica 4 Jugoslavija. (644)

Najvišje cene plačujem za

K O Ž E

kun, zlatic, lisic,

dihurjev, vider, jazbecev, mačk, veveric, krtov, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10 II. nadst., vrata 16 35

Sprejemajo se pošiljatve po pošti.

BANCA ADRIATICA

Ustanovljena leta 1905.

Delniška glavnica Lit. 15.000.000·— popolnoma vplačana.

Glavni sedež: Trst, Via S. Nicolò 9 (Lastna palača). — Podružnici: ABBAZIA, ZARA.

Olajšuje vsako trgovsko operacijo z Jugoslavijo

potom zaveznega zavoda

Jadranska Banka v Beogradu Ljubljani in Zagrebu

in njenih podružnic v glavnih mestih Jugoslavije.

Daje kredite za nakup blaga, subvencije na blago. Inkasi efektov in računov. Informacije. Kupuje in prodaja dinarje in druge valute. Jamstvena pisma in druge operacije po najugodnejših pogojih.

PODLISTEK

Ljudmila Pivkova:

KRIMINAL

(45)

Malokdaj se sprehajamo dolgo, december in januar imata le malo lepih dni. Običajno je blato, dež ali tako ledeno mrzlo, da ne mramo iti na zrak. Kadar ni zadostnega števila, nas vobče ne vodijo na dvorišče.

V celici imamo 3 zvezke Engelhornove knjižnice. Na vsako osebo dajejo mesečno po 1 knjigo. Lotevam se čitanja. Na polici v baroničinem oddelku vidim še druge knjige.

«Ali si jih smem pregledati?»

Baronica dovoljuje. Tri Shavove knjige so, «Erquikliche Werke», «Unerquikliche Werke» in «Stück für Puritaner». Zame so te knjige ogromnega pomena, ker se mi zdi, da sem preskrbljena za daljšo dobo.

Z mirno resignacijo prenašam ječo. Hudih utisov imam že dovolj za seboj in često si ponavljam, da bi moj mož prenašal vse to s smehljanjem na ustnicah. On bi tudi govoril s temi ljudmi zunaj na sprehodu, česar jaz ne morem. Premišljam o naukih Tolstega o enakosti vseh, o bratstvu s siromaki — meni ta nauk ni jasen, ker nisem sposobna ljubiti morilke in tatice, vriskajoče v celicah, plakajoče in povdarjajoče svojo nedolžnost in krohotajoče se po dvorišču. — Moj cilj in moje življensko poslanstvo je pri moji deci. Ali more hoteti Bog, da ostanejo brez matere? Verujem, da se vrnem k njim. Kar je storil in kar dela moj mož, ima krepko idealno podlago in z lahkoto je žrtvoval začasno svojo čast. Pozneje bo inače, saj vem, za zdaj je v očeh Nemcev — izdajalec. In zaradi sedanjega napačnega mnenja smo zaprti mi vsi. — Vse se premika in nagiblje h koncu in zopet bo dobro vse. Moja filozofija vodi k zaključku, da se vrnemo domov in tudi mož se mi vrne.

5. Pošiljatve.

V soboto, na Marijin praznik, so nas prepeljali na Dunaj. Moja zaloga kruha, jabolk in peciva se krči in nimam še dovoljenja za posebno hrano, ker ni auditorja. Pondeljek, torek. Po jutranji slani vodi je treba želodcu nekaj predložiti. Prinesli so buče. No, če pojem vse, bom sita, si pravim. Toda ne gre mi, moj želodec se protivi in ne sprejema te hrane. In zopet je pri kraju. Moje razmotrivanje ima že nekoliko mračnejši značaj — bojim se vrede. V vseh udih že čutim čudno utrujenost. In glej, prinesli so nekaj, česar še ni bilo. Celo Herma, ki je dojedla včeraj buče, renči, da tega ne more jesti. Neka kašovina je iz paradižnikov. Po dveh žlicah se mi upira želodec še energičneje nego včeraj. Temu pravim «močen ali ne slab želodec», ki se tako krepko dviga in upira hrani. Kaj bo, če se privadim njihove vegetarijanski hrani? Pot me obliva in zopet me mrazi. Ali bodo klicali deco, če umrem? Sigurno ne bodo. Ali vsaj sestro?

Madžarka me tolaži, da v četrtek in petek zaslišujejo vojaške obdolžence in da me sigurno pozovejo ter mi dovolijo hrano. Madžarka in baronica prejemata hrano iz gostilne. Baronica si naročuje vse, kar se da, Madžarka pa nekoliko skromneje, ker mora baje varčiti. Mož ji je poslal 100 K, toda ne piše ji in ji menda tudi že zaprt, torej ne sme pričakovati več podpore.

V četrtek nam dajejo zopet buče. Ne morem jih jesti, razen tega čutim posebne težave, znake črevesnega katarja. Sedim kakor bolna. Baronica pričakuje vsak dan po 12. uri, ko raznašajo došle pošiljatve, da jo pokličejo. V tem pa zove paznica, ki je zaradi njenega narečja ne morem nikdar razumeti, moje ime. Madžarka me suva: «Idite hitro, nekaj ste dobili!»